

Marianne Croninová

STO
ROKŮ
LENNI A
MARGOT

Sto let. Sto obrazů.
Sto příběhů.

Host

**Přeložila
Linda Kaprová**

Brno 2021

Marianne Croninová

STO
ROKŮ
LENNI A
MARGOT

The One Hundred Years of Lenni and Margot

Copyright © 2020 by Marianne Cronin

Translation © Linda Kaprová, 2021

Czech edition © Host – vydavatelství, s. r. o., 2021

(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-0980-5 (PDF)

ISBN 978-80-275-0981-2 (ePUB)

ISBN 978-80-275-0982-9 (MobiPocket)

1

Lenni

Když slyším slovo *terminální*, vybaví se mi letiště.

V duchu vidím prostornou odletovou halu s vysokým stropem a prosklenými stěnami. Za odbavovacími přepážkami čeká personál ve sladěných uniformách, až mu nadiktuju jméno a informace o letu, a pak se mě zeptá, zda jsem si zavazadlo sbalila osobně a jestli cestuju sama.

Představím si, jak cestující s nepřítomnými výrazy kontrolují odletové tabule a jak se rodiny objímají a slibují si, že se neloučí naposledy. Vidím se mezi nimi, hledám na obrazovce svou destinaci a kufřík na kolečkách za sebou táhnu s takovou lehkostí, jako bych se vznášela.

Musím se od té představy násilím odpoutat a připomenout si, že tohle slovo se letiště vůbec netýká.

Dnes se místo něj začalo používat označení *život limitující*. „Děti a mladiství s život limitujícím onemocněním...“

Sestřička, která mi vysvětluje, že nemocnice začala poskytovat terapeutické služby určené pacientům s *terminálním* onemocněním, ten pojem vysloví jemně. Zadržne se a zrudne. „Omlouvám se, chci říct s *život limitujícím* onemocněním.“ Nemám chuť se přihlásit? Terapeut by za mnou docházel k lůžku, případně můžu využít speciální terapeutickou místnost pro mladistvé. Mají tam už i televizi. Možnosti jsou zjevně nevyčerpatelné. Jenže pro mě ten pojem není nový. Strávila jsem na letišti už řadu dní. I let.

A přesto jsem pořád ještě neodletěla.

Zadívám se jí na sesterské hodinky s ciferníkem vzhůru nohama, které nosí připnuté k náprsní kapse. Houpou se, jak dýchá.

„Nechceš se přihlásit? Paní terapeutka Downová je opravdu moc sympatická.“

„Děkuju, ale ne. Já mám teď jinou terapii.“

Nakloní hlavu k rameni a udiveně svráští obočí. „Vážně?“

Lenni a kněz

Setkat se s Bohem jsem se vypravila proto, že je to jedna z mála věcí, co se tu dají podniknout. Když člověk umře, je to prý kvůli tomu, že si ho Bůh zavolal k sobě. Tak mě napadlo, jestli bychom si seznamování nemohli odbýt předem. Navíc jsem se doslechla, že pokud je pacient věřící, má personál ze zákona povinnost umožnit mu návštěvu nemocniční kaple. Přece si nenechám ujít příležitost prohlédnout si místo, které neznám, a ještě k tomu se setkat se Všemohoucím.

Nějaká sestra s třeshňově rudými vlasy, kterou jsem tu viděla poprvé, mě vzala pod paží a vedla mě chodbami mrtvých a umírajících. Dychtivě jsem hltala každičkový nový výjev, jakoukoli neznámou vůni, každé barevně nesourodé pyžamo, které jsem cestou míjela.

Asi by se dalo tvrdit, že s Bohem mám komplikovaný vztah. Chápu ho jako takovou kosmickou studnu přání. Několikrát jsem ho o něco požádala a tu a tam se i dostavily výsledky. Jindy mlčel. Anebo, k čemuž se v poslední době přikláním spíš, na mě Bůh ve chvílích, kdy jsem si jen *myslela*, že mlčí, ve skutečnosti ukazoval prostředníček za to, že jsem se o Něm opovážila pochybovat, a nenápadně mi ukládal do těla další nesmysly, které jsem měla objevit až o spoustu let později. Takový zakopaný poklad jen pro mě.

Když jsme se zastavily před vchodem do kaple, nijak mě neuchvátil. Čekala jsem elegantní gotický portál, a místo toho jsem se ocitla před dvoukřídlými dřevěnými dveřmi se čtvercovými tabulkami z pískovaného skla. Udivilo mě, k čemu Bůh potřebuje neprůhledné sklo. Copak tam uvnitř asi provádí?

A do ticha, které za těmi dveřmi panovalo, jsem se na jednu vbelhala já v doprovodu nové sestřičky.

„Vida,“ ozval se. „Zdravím vás!“

Bylo mu určitě k šedesáti. Na sobě měl černé kalhoty a košili s bílým kolárkem a vypadal v tu chvíli šťastný jako blecha.

„Dobrý den, ctihodnosti,“ pozdravila jsem uctivě.

„Tohle je Lenni... Petersová?“ Nová sestřička se na mě tázavě podívala.

„Petterssonová.“

Vyvlékla paži zpod mojí a jemně dodala: „Je z *oddělení Máj*.“

Ohleduplněji mu to sdělit nemohla. Nejspíš cítila, že by ho měla varovat, protože zářil jako dítě, co pod stromčkem objeví krabici s vláčky převázanou obří mašlí. Jenže dárek, který mu přinášela ona, byl ve skutečnosti vadný. Jen ať si ho klidně oblíbí, ovšem kolečka už odpadávají a hračka se nejspíš nedožije příštích Vánoc.

Chytila jsem infuzní stojan za připevněnou hadičku a vykročila ke knězi.

„Vrátím se za hodinu,“ slíbila sestra a pak dodala ještě něco, jenže já už neposlouchala. Upírala jsem pohled nahoru do místa, kudy dovnitř pronikalo světlo a dopadalo mi na duhovky tolika odstíny růžové a fialové, kolik si jen člověk dokáže představit.

„Líbí se ti to okno?“ zeptal se kněz.

Kapli zpoza oltáře osvětloval kříž z hnědého skla, z něhož se do všech stran rozbíhaly zubaté střípky fialové, švestkové, fuchsiové a růžové barvy.

Celá vitráž jako by stála v plamenech. Záře skrápěla řady kostelních lavic, koberec i nás dva.

Trpělivě čekal po mém boku, dokud jsem nebyla připravená otočit se na něho.

„Rád tě poznávám, Lenni,“ pronesl. „Já jsem Arthur.“ Potřásl mi rukou a ani neucukl, když pod prsty nahmatal místo, kde se mi kapačka zavrtává pod kůži, za což u mě získal bod k dobru.

„Nechceš se posadit?“ nabídl mi a pokynul k prázdným kostelním lavicím. „Moc rád tě poznávám.“

„To už jste říkal.“

„Opravdu? Promiň.“

Dotáhla jsem kapačku za sebou k lavici a převázala si župan pevněji kolem pasu. „Nemohl byste Bohu vyřídit, že se mu omlouvám za to pyžamo?“ prohodila jsem a posadila se.

„Právě jsi mu to řekla sama. Vždycky naslouchá,“ ujistil mě otec Arthur, když si sedal vedle mě. Zadívala jsem se na kříž.

„Pověz mi, Lenni, co tě sem dnes přivádí?“

„Uvažuju, že si pořídím ojetý bávo.“

Nevěděl, jak s tím naložit, a tak sebral z lavice vedle sebe bibli, a aniž se díval na stránky, zalistoval v ní. Pak ji zase odložil.

„Vidím, hm... že se ti líbí to okno.“

Přikývla jsem.

Oba jsme chvíli mlčeli.

„Máte pauzu na oběd?“

„Prosím?“

„Akorát mě zajímalo, jestli to tu vždycky pozamykáte a jdete do kantýny jako ostatní, nebo jestli si dáváte pauzu tady.“

„Totiž...“

„Já jen, že mi připadá trochu jako zhůvěřilost dávat si pauzu na oběd, když máte padla, co je den dlouhý.“

„Padla?“

„No, vysedáváním v prázdném kostele se člověk asi vyloženě nepředře, ne?“

„Takhle klidno tu není pořád, Lenni.“

Podívala jsem se na něho, jestli se neurazil, ale nedokázala jsem to na něm poznat.

„V sobotu a neděli se slouží mše, ve středu odpoledne čteme s dětmi z Bible a možná by tě překvapilo, kolik lidí sem za mnou chodí. Nemocnice člověka děsí. Je fajn pobýt někde, kde nejsou žádní doktoři ani sestry.“

Vrátila jsem se ke zkoumání vitráže.

„Pověz mi, Lenni, má tvoje dnešní návštěva nějaký důvod?“

„Nemocnice člověka děsí. Je fajn pobýt někde, kde nejsou žádní doktoři ani sestry.“

Mám dojem, že jsem ho slyšela se zasmát.

„Chtěla bys zůstat raději o samotě?“ navrhl, ale nevypadal, že by ho to mrzelo.

„Ani ne.“

„Máš chuť promluvit si o něčem konkrétním?“

„Ani ne.“

Otec Arthur si vzdychl. „Mám ti vyprávět o své přestávce na oběd?“

„Tak jo.“

„Pauza mi začíná v jednu a končí za deset minut půl druhé. Obědvám bílý toustový chleba s míchanými vajíčky a řeřichou, rozkrojený na trojúhelníčky, který mi připravuje moje hospodyně. Pracovnu mám tamhle za dveřmi,“ ukázal. „Sníst sendvič mi trvá čtvrt hodiny a pět minut si nechávám na čaj. Potom se vrátím sem. Kaple je ale otevřená pořád, i když sedím v pracovně.“

„Platí vás za to?“

„Nikdo mě neplatí.“

„Tak jak si můžete dovolit sendviče s vajíčkem a řeřichou?“

Otce Arthura to rozesmálo.

Pat jsme chvíli jen tiše seděli, než se dal znovu do řeči. Na to, že byl kněz, mu mlčení zrovna dvakrát nešlo. Čekala bych, že ticho poskytne Bohu příležitost, aby se projevil. Jenže otci Arthurovi se zjevně moc nezamlouvalo, a tak jsme si povídali o jeho hospodyni paní Hillové, o tom, jak mu vždycky z dovolené posílá pohled a jak mu ho po návratu vyloví z přihrádky s nevyřízenými dokumenty a přilepí ho na lednici. Probírali jsme, jak se vyměňují žárovky v reflektorech za vitráží (zezadu tam vede tajná chodba), a bavili jsme se o pyžamech. A když mě ta nová sestřička přišla vyzvednout, navzdory zjevné únavě mě na rozloučenou ujistil, že doufá, že přijdu zas.

Podle mě ho přesto překvapilo, když jsem druhý den odpoledne dorazila v čistém pyžamu a tentokrát bez kapačky. Vrchní sestru Jacky představila, že do kaple půjdu dvakrát za sebou, zrovna moc nenadchla, ale já se jí upřeně podívala do očí a špitla: „Hodně by to pro mě znamenalo.“ A kdo by dokázal něco odepřít umírajícímu dítěti?

Jacky přivolala sestru, aby mě doprovodila po nemocnici. Objevila se ta nová, s třechšňově červenými vlasy, které se s modrou uniformou třískaly hlava nehlava. Pracovala na oddělení Máj sotva pár dnů a byla celá nesvá, obzvlášť z letištních dětí. Zoufale potřebovala ujistění, že si vede dobře. Cestou po chodbě jsem poznamenala, jak skvěle mi dělá garde. Myslím, že ji to potěšilo.

Kaple zase zela prázdnotou, až na otce Arthura, který seděl v kostelní lavici, přes černý oblek měl dlouhý bílý

hábit a četl si. Ne bibli. Nějakou knihu formátu A4, v laciné vazbě a s lesklou laminovanou obálkou. Nová sestřička otevřela dveře a já vděčně vstoupila. Arthur se neotočil hned. Nová sestřička za námi zavřela, a když kněz uslyšel zadunění, ohlédl se, nasadil si brýle a usmál se.

„Pane pastore... chci říct... reverende,“ vykoktala Nová sestřička, „tady Lenni se ptala, jestli by tu nemohla hodinu pobýt. Šlo by to?“

Arthur zavřel knihu, kterou měl položenou na klíně.

„Samozřejmě.“

„Děkuju vám, chm... pane vikáři...?“ zkusila Nová sestřička.

„Otče,“ opravila jsem ji šeptem. Zkřivila obličej, zrudla – což se dost tlouklo s barvou jejích vlasů – a beze slova odešla.

Usadili jsme se s otcem Arthurem společně do lavice. Vitráž mi svými barvami učarovala úplně stejně jako minule.

„Zas tu máte dneska prázdnou,“ poznamenala jsem. Prostorem se rozlehla ozvěna.

Otec Arthur na to neřekl nic.

„Bývalo tu živo? Jakože dřív, když lidi ještě víc věřili?“

„Ale tady *je* živo,“ namítl.

Zpražila jsem ho pohledem. „Jste tu jen my dva.“

Zjevně si to odmítal připustit.

„Jestli se vám o tom nechce mluvit, tak v pohodě,“ ujistila jsem ho. „Určitě je z toho člověku trapně. Jako když uspořádá večírek a nikdo na něj nepříjde.“

„Vážně?“

„Jo. Vždyť si to vemte, nastavíte se do nejlepších bílejších párty sukní s krásnýma našitýma hroznama a tak a...“

„To je obřadní roucho, a ne sukně.“

„No dobře, tak roucho. Nastavíte se do *párty roucha*, prostře stůl k obědu...“

„To je oltář, Lenni. A neprostírám k obědu. To je eucharistie. Chléb Kristův.“

„Cože, on se nechce dělit?“

Otec Arthur po mně loupal okem.

„Připravil jsem ho na nedělní bohoslužbu. Neobědvám Kristův chléb, a už vůbec ne u oltáře.“

„No jasně, vy si vlastně dáváte v pracovních vajíčka s řeřichou.“

„Přesně tak,“ přisvědčil a trochu mu zasvítily oči, že jsem si o něm něco zapamatovala.

„Takže párty je nachystaná. Muzika čeká,“ ukázala jsem na žalostný CD přehrávač s kazetovou mechanikou, vedle kterého stál úhledně srovnaný sloupeček cédéček, „spousta míst k sezení,“ pokynula jsem k řadám prázdných lavic. „Jenže se nikdo neukáže.“

„Na mojí párty?“

„Přesně. Den co den, od rána do večera pořádáte Ježíšovu párty, jenže hosti nikde. Musí vám být hrozně.“

„To je... ehm... I takhle se na to dá dívat.“

„Je mi líto, jestli vám sypu sůl do rány.“

„Nesypeš mi sůl do rány, Lenni. Ale tady se vážně žádný večírek nekoná. Je to boží chrám.“

„Jo, jasně, já vím. Chtěla jsem jenom říct, že vás chápu. Když mi bylo osm a zrovna jsme se ze Švédska přestěhovali do Glasgow, taky mi uspořádali oslavu. Máma sezvala všechny moje spolužáky, ale skoro nikdo nepřišel. Ačkoli máma tehdy trochu bojovala s angličtinou, takže se dost dobře mohlo stát, že ve skutečnosti všichni s dárky a balonky dorazili někam úplně jinam a čekali tam, až oslava vypukne. To jsem si tehdy aspoň namlouvala.“

Odmlčela jsem se.

„Povídej,“ pobídl mě.

„Posadila jsem se na jednu židli z jídelny, máma je předtím rozestavila do kruhu. Čekala jsem, až se někdo objeví, a bylo mi strašně.“

„To je mi moc líto.“

„No, a přesně tohle říkám já vám. Vím, jak moc člověka bolí, když mu nikdo nepřijde na oslavu. Jen jsem chtěla, abyste věděl, že mě to mrzí. Akorát byste si podle mě neměl lhát do kapsy. Nemůžete vyřešit problém, dokud se mu nepostavíte čelem.“

„Ale tady živo je, Lenni. Je tu živo, protože jsi přišla ty. Je tu živo, protože tu prodlévá *Duch svatý*.“

Významně jsem se na něho podívala.

Celý nespůj si poposedl. „Kromě toho, na troše samoty není nic k smíchu. Tohle je boží chrám, ale je to taky místo klidu a míru.“ Vzhlédl k vitráži. „Jsem rád, když mám s pacienty možnost mluvit mezi čtyřma očima. Můžu jim pak věnovat plnou pozornost... a nevykládej si to špatně, Lenni, ale mám dojem, že zrovna ty patříš k lidem, u nichž by si Bůh přál, abych jim plnou pozornost věnoval.“

To mě rozesmálo.

„Při obědě jsem na vás vzpomínala,“ řekla jsem. „Měl jste dneska zase vajíčka s řeřichou?“

„Měl.“

„A jaký?“

„Vynikající, jako vždy.“

„A paní...?“

„Hillová. Paní Hillová.“

„Vyprávěl jste paní Hillový, jak jsme si povídali?“

„Nevyprávěl. Cokoli tu řekneš, zůstane mezi námi. Pro to sem lidi tak rádi chodí. Můžou si tu vylít srdce bez obav, komu se co donese.“

„Takže jsem tu u zpovědi?“

„Ne, ale pokud bys k ní jít chtěla, moc rád ti to pomůžu zařídit.“

„Jestli tohle není zpověď, tak co teda?“

„Cokoli si přeješ. Smyslem téhle kaple je, aby se pro tebe stala tím, čím potřebuješ.“

Rozhlédla jsem se po prázdných lavicích, elektrickém pianu pod béžovým potahem, nástěnce s přišpendleným obrázkem Ježíše. Čím bych chtěla, aby se tohle místo stalo, kdybych si mohla přát cokoli?

„Chtěla bych, aby byla místem, kde najdu odpovědi.“

„Může jím být.“

„Vážně? Dokáže dát náboženství někdy na nějakou otázku skutečnou odpověď?“

„Lenni, Bible nás učí, že nás Kristus může dovést k odpovědi na *každou* otázku.“

„Ale umí odpovědět doopravdy? Jako fakt? Dokážete mi odpovědět jinak, než že život je tajemství, že všechno je Boží záměr nebo že odpovědi, který hledám, se mi vyjeví časem?“

„Co kdybys mi svou otázku položila a pak se společně podíváme, jak by nám na ni Bůh mohl pomoci najít odpověď?“

Opřela jsem se a lavice zavržala. Kaplí se rozlehla ozvěna.

„Proč umírám?“

Lenni a otázka

Když jsem tu otázku vyslovila, na otce Arthura jsem se nedívala. Upírala jsem oči na kříž. Slyšela jsem, jak otec Arthur pomalu vydechl. Pořád jsem věřila, že se mi chystá odpovědět, ale on jenom dál dýchal. Možná neví, že umírám, napadlo mě. Jenže sestra mu pověděla, že jsem z oddělení Máj, argumentovala jsem sama sobě logicky, a tam se na nějaký dlouhý a šťastný život nemůže těšit nikdo.

„Lenni,“ pronesl po chvíli jemně, „tahle otázka je větší než všechny ostatní.“ Opřel se a lavice znovu vrzla. „Víš, je to zvláštní. Lidi se mě na *proč* ptají mnohem častěji než na cokoli jiného. S *proč* je vždycky potíže. *Jak, co a kdo*, to ještě zvládnou, ale nemůžu ani předstírat, že bych znal odpověď na *proč*. Když jsem kdysi jako kněz teprve začínal, tehdy jsem se o odpověď ještě pokoušel.“

„Ale dneska už ne?“

„Mám dojem, že to není v mojí pravomoci. Na tuhle otázku může odpovědět jen On.“ Ukázal na oltář, jako by se Bůh krčil za ním a z úkrytu nás poslouchal.

Pokynula jsem otci Arthurovi s výrazem „vidíte, co jsem vám říkala?“.

„To ovšem neznamená, že odpověď neexistuje,“ dodal chvatně. „Jde jen o to, že je u Boha.“

„Otče Arthure...“

„Ano, Lenni?“

„To je ten největší kec, co jsem kdy slyšela. Já tady umírám, přijdu za jedním z Bohem delegovaných mluvčích s fakt zásadním dotazem a vy mě odkážete zpátky na něho? Boha už jsem se ptát zkoušela, a nic.“

„Lenni, odpovědi se nedostávají vždycky jen v podobě slov. Můžou mít různou podobu.“

„Tak proč jste říkal, že tahle kaple je místem odpovědi? Proč si nenalít čistýho vína a neříct radši: „No dobře, biblický teorie nejsou úplně neprůstředný a odpověď vám nabídnout nemůžeme, zato tu máme moc pěknou vitráž?“

„Kdyby se ti dostalo odpovědi, jak by podle tebe mohla vypadat?“

„Třeba by mi Bůh pověděl, že mě nechává umřít, protože nevydržím chvíli sedět na zadku a lezu mu na nervy. Nebo je pravej bůh Višnu a vytočilo ho, že jsem se k němu nikdy ani nepokusila pomodlit, zato v jednom kuse marním čas s tím vaším křesťanským Bohem. Nebo žádnej Bůh ve skutečnosti neexistuje a nikdy neexistoval a celkej vesmír ovládá želvák, kterej toho má plný brejle.“

„Cítla by ses pak líp?“

„Nejspíš ne.“

„Zeptal se tě někdy někdo na něco, na cos nedokázala odpovědět?“ zajímal se otec Arthur.

Musela jsem obdivovat jeho klid. Tenhle člověk vážně uměl převrátit otázku naruby. Zjevně jsem nebyla první, kdo na něho vytáhl to svoje věčný „Proč umírám?“. Z čehož mi svým způsobem bylo ještě hůř.

Zavrtěla jsem hlavou.

„Víš, cítím se hrozně, když musím lidem přiznat, že pro ně nemám odpověď, jakou chtějí slyšet. Ale to neznamená, že tahle kaple není místem odpovědi – jen možná ne takových, jaké čekáš.“

„Tak mi to povězte, otče Arthure, pojdte do mě. Jak zní ta odpověď? Proč umírám?“

Arthur se na mě vlídně podíval. „Lenni, já...“

„Ne, jen mi to povězte. Prosím. Proč umírám?“

A zrovna když jsem si užuž myslela, že mi začne vykládat, jak upřímná odpověď odporuje církevním regulím, pohladil si sedé strniště na bradě a řekl: „Proto.“

Asi jsem se zamračila nebo možná zalitoval, že jsem z něho lstí vytáhla pravdu, protože se na mě nedokázal podívat. „Odpověď, kterou pro tebe mám, tedy ta jediná, kterou mám,“ pokračoval, „zní, že umíráš proto, že umíráš. Ne kvůli tomu, že se tě Bůh rozhodl potrestat, ani proto, že mu na tobě nezáleží, ale prostě proto, že umíráš. Patří to k tvému příběhu úplně stejně jako to, že jsi.“

Arthur se dlouze odmlčel a pak se ke mně otočil. „Podívej se na to takhle. Proč jsi naživu?“

„Protože spolu máma a táta spali.“

„Neptal jsem se, *jak* jsi přišla na svět. Ptal jsem se *proč*. Proč vůbec existuješ? Proč jsi naživu? K čemu je tvůj život?“

„Nevím.“

„Myslím, že totéž platí i o umírání. Nemůžeme vědět, proč umíráš, tak jako ani nevíme, proč žiješ. Život i smrt jsou naprostou záhadou a člověk nepozná ani jedno, dokud neprožije obojí.“

„To zní poeticky. A paradoxně.“ Zamnula jsem si ránu na hřbetě ruky, kam se mi předchozího dne zaryla kanyla. Zůstalo po ní bolavé místo. „Četl jste si něco náboženského, když jsem přišla?“

Arthur zvedl knihu ve spirálové vazbě, kterou předtím odložil na lavici, a ukázal mi ji. Měla žlutou obálku, zohýbané rohy a tučnými písmeny vyvedený titul – *Autoatlas Velké Británie*.

„Hledal jste svoje ovečky?“ rýpla jsem si.

Když pro mě přišla Nová sestřička, čekala jsem, že se jí Arthur vrhne k nohám a zulíbá jí je nebo že s jekotem

uteče otevřenými dveřmi na chodbu. On však jen trpělivě počkal, dokud jsem se nedošourala k východu, strčil mi do ruky letáček a rozloučil se se mnou slovy, že doufá, že přijdu zas.

Nevím, jestli za to mohla ta jeho nestydatost, že se na mě odmítl rozkřiknout, že se bránil přiznat, jak moc mu lezu na nervy, nebo to, že v kapli byl tak příjemný chládek, ale už když jsem si od něho leták brala, věděla jsem, že se vrátím.

Nechala jsem to sedm dní uležet. Chtěla jsem Arthurovi dopřát dost času, aby už nepředpokládal, že se ještě uká-
žu. A pak, zrovna když se ukolébá ke klidu ve svojí osamělé existenci v liduprázdné kapli, bác, vrávorám k němu já ve svém nejparádnějším růžovém pyžamu, s další dávkou štouravých dotazů nabitou a připravenou k palbě.

Tentokrát těmi mléčnými tabulkami musel upozorovat, jak se blížím chodbou, protože mi podržel dveře se slovy: „Ahoj, Lenni, však jsem si říkal, kdy tě zase uvidím“, čímž moje dramatické entrée všem totálně zkazil.

„Hrála jsem si na nedobytnou,“ prohodila jsem.

Usmál se na Novou sestřičku. „Jak dlouho se dnes budu smět těšit z Lenniny společnosti?“

„Hodinu, reverende,“ oplatila mu úsměv.

Neopravil ji. Jen dál držel otevřené dveře a já zatím drkotala uličkou. Tentokrát jsem si vybrala přední lavici, abych zvýšila svoje šance, že si mě Bůh všimne.

„Můžu?“ ujistil se otec Arthur a já přikývla. Usadil se vedle mě.

„Tak jak se dnes dopoledne cítíš, Lenni?“

„Celkem to ujde, díky. Co vy?“

„Dnes žádné komentáře, jak je tu v kapli prázdnó?“ pokynul rukou kolem sebe.

„Ne. Za komentář bude stát, až se tu jednou objeví kromě nás dvou ještě někdo. Nechci, abyste měl ze své práce kvůli mně blbý pocit.“

„To je od tebe moc milé.“

„Možná byste potřeboval někoho, kdo vám bude dělat píárko?“ navrhla jsem.

„Píárko?“

„Jo, jakože marketing. Plakáty, reklamy a tak. Musíme to dostat trochu víc do povědomí lidí. Pak se lavice zaplní a třeba nakonec ještě skončíte v zisku.“

„V zisku?“

„Jasně. Dneska vám to nemůže vycházet ani šul nul.“

„Já od lidí nevybírám vstupné, Lenni.“

„Já vím, ale představte si, jak by Bůh koukal, kdybyste měl v kostele v jednom kuse narváno, a ještě mu z toho něco káplo.“

Podivně se na mě usmál. Vdechla jsem vůni nedávno sfouknutých svíček, což ve mně vyvolalo pocit, že se tu někde určitě schovává narozeninový dort.

„Můžu vám něco vyprávět?“ zeptala jsem se.

„Samozřejmě.“ Sepjal ruce.

„Když jsem byla ještě ve škole, vyrazely jsme tady v Glasgow vždycky pařit s jednou partičkou holek, na kterou jsem se přilepila. Jeden klub byl příšerně drahej a žádná jsme si nemohla vstup dovolit. V životě před ním nečekala fronta, ale už podle černejch sametovejch šňůr a stříbrně natřenejch dveří člověk poznal, že to bude něco extra. Po stranách stáli dva vyhazovači, přestože nikdy nikdo nevešel dovnitř ani nevyšel ven. Věděly jsme jen tolik, že vstupný přijde na sedmdesát liber. Připadalo nám to moc, ale pokaždý, když jsme ten klub míjely, v nás narůstala zvědavost. Chtěly jsme zjistit, proč to stojí tolik a co se za těma dveřma schovává. Tak

jsme se smluvily, ušetřily jsme si, vzaly zfalšovaný doklady a zašly tam. A víte vy co?“

„Nevím,“ přiznal.

„Byl to striptýzovej klub.“

Otec Arthur překvapeně zvedl obočí a zase ho v rozpacích nechal klesnout, jako by se bál, že bych si ten šokovaný výraz mohla vykládat jako zaujetí nebo vzrušení.

„Nejsem si úplně jistý, jestli jsem pochopil poselství toho příběhu,“ poznamenal opatrně.

„Chci vám tím ukázat, že právě díky tomu nehoráznému vstupnému nás vůbec napadlo jít dovnitř. Kdybyste vybíral vstupný, mohlo by to v lidech vzbudit zvědavost. Mohl byste si pořídit i vyhazovače.“

Arthur zavrtěl hlavou. „Vždyť ti říkám, Lenni, že sem chodí spousta lidí. Rozhovorům s pacienty a příbuznými věnuju hodně času. Často sem za mnou někdo přijde, to jen, že...“

„To jen, že já vždycky jako z uděláním přijdu zrovna v dobu, kdy tu není ani noha?“

Otec Arthur zvedl pohled k vitráži a já jsem úplně slyšela, jak v duchu prosí Boha o sílu, aby mě dokázal vystát. „Přemýšlela jsi pak ještě o tom, o čem jsme spolu mluvili posledně?“

„Trochu.“

„Položila jsi mi pár dobrých otázek.“

„A vy jste mi dal pár odpovědí na houby.“

Oba jsme zmlkli.

„Otče Arthure, nemohl byste pro mě něco udělat?“

„Co bys ráda?“

„Můžete mi říct jednu pravdu, jednu jedinou čistou, osvěžující pravdu? Žádný církevní promo, vznešený formulace, prostě něco, co z hloubi duše víte, že je pravda,

i kdyby to bolelo, i kdyby vás za to šéfové vyrazili, pokud by vás slyšeli, že mi to říkáte.“

„Moji šéfové, jak tomu říkáš, jsou Ježíš a Bůh Otec.“

„Tak ti vás určitě nevyrazí – ti pravdu milujou.“

Předpokládala jsem, že bude potřebovat víc času, aby ho něco napadlo. Že bude muset kontaktovat jáhna nebo papeže a ověřit si, jestli smí ordinovat pravdu mimo rámec úředních směrnic. Ale těsně před příchodem Nové sestřičky se ke mně rozpačitě otočil. Jako kdyby se někomu chystal předat dárek, o kterém si není vůbec jistý, že obdarovaného potěší.

„Povíte mi nějakou pravdu?“ zaradovala jsem se.

„Povím,“ ujistil mě. „Lenni, přála sis, aby tahle kaple byla místem odpovědí a... já bych si to přál taky. Kdybych znal odpovědi, podělil bych se o ně s tebou.“

„To už jsem věděla.“

„A co tohle?“ navrhl. „Uprímně jsem doufal, že se vrátíš.“

Když jsem se dostala zpátky do postele, našla jsem tu vzkaz od Nové sestřičky: *Leni, kontaktuj Jacky – sociální služby.*

Opravila jsem své jméno tužkou, kterou tu zapomněla, a vydala se na sesternu. Jacky, vrchní sestru s vlasy šedými jako volavka, jsem tu nezastihla. Vtom jsem koutkem oka něco zpozorovala.

Vedle okénka sesterny čekal pojízdný kontejner s tříděným odpadem, až se pro něj vrátí zřízenec Paul. Je to taková veliká popelnice na kolečkách. Na madle dřív stálo lihovým fixem „Formule 1“, ale někdo ten nápis přetřel. Paulův vozík pro mě obvykle dvakrát pozoruhodný není, ale toho dne mu na zajímavosti přidávala stará dáma, která půlkou těla visela přes okraj. Oběma rukama uvnitř šustivě prohrabávala vyhozený papír a drobné nohy ve fialových papučích se taktak dotýkaly podlahy.

Stará paní nejspíš našla, co hledala, protože se napřímila, šedé vlasy celé rozčepýřené od vynaloženého úsilí, a do kapsy fialového županu si zastrčila nějakou obálku.

Dveře kanceláře cvakly, jak někdo vzal za kliku. Jacky a Paul právě vycházeli ven.

Stará dáma se se mnou střetla pohledem. Připadalo mi, že si nepřeje, aby ji někdo přistihl.

Když se Jacky s unaveným a zřízenec Paul se znuděným výrazem vynořili z kanceláře, vyjekla jsem.

Překvapeně se na mě zadívali.

„Čau, Lenni!“ zazubil se Paul.

„Co se děje, Lenni?“ chtěla vědět Jacky. V místě, kde by správně měl sedět zobák, se jí rýsovala jen podrážděná rovná linka.

Teď šlo o to, aby ze mě ani na chvíli nespustili oči, protože fialová dáma jim za zády právě slézala z popelnice a vydávala se na svůj neuvěřitelně pomalý útek.

„Totiž... máme tam... pavouka!“ napadlo mě. „Na oddělení Máj.“

Jacky zvedla oči v sloup, jako bych za to snad mohla.

„Já ti ho chytím, zlato,“ slíbil Paul a oba prošli kolem mě na oddělení.

Stará dáma, teď už bezpečně na konci chodby, vytáhla obálku z kapsy, zastavila se a otočila. Pak se mi podívala do očí a mrkla.

Dost mě překvapilo, že Paul v rohu okna vzadu na oddělení skutečně pavouka našel. Napadlo mě, jestli to není biblické znamení. Hledejte a naleznete. Chytil ho do plastového kelímku, který přikryl dlaní, a ukázal nám ho. Všimla jsem si, že Paul má na hřbetě ruky vytetované slovo SVOBODA. Když Jacky pavouka uviděla, doporučila mi, ať se *pochlapím*,

a jestli prý chci vidět *pořádného* pavouka, mám se v létě přijít podívat k ní na zahradu, když griluje. Pod prkny terasy jí tam zjevně bydlí tak obří pavouci, že když se je člověk pokusí přiklopit pivní sklenicí, trčí jim nohy ven, takže jim je okrajem uštípne. Zdvořile jsem pozvání odmítla a vydala se zpátky do postele.

Na hromádce podobně tragických nabídek ležel na nočním stolku nejnovější leták od otce Arthura. Na každém letáku byl jiný Ježíš. Ježíš ustaraný, Ježíš se stádem ovcí, Ježíš v hloučku dětí, Ježíš na skále. Jeden ježíšovatější než druhý.

Zatáhla jsem si závěs kolem postele a uvelebila se v přemýšlejší pozici. Otec Arthur by si prý přál, aby lidem dokázal poskytnout odpovědi. Říkala jsem si, jak frustrující asi je zastávat pozici, kde se člověka v jednom kuse někdo ptá na něco, na co nedokáže odpovědět. Kněz bez odpovědi je jako neplavec, po kterém chtějí, aby vedl kurz plavání. A očividně byl příšerně osamělý. Od začátku mi bylo jasné, že za těžkými dveřmi kaple žádné odpovědi nenajdu. Místo toho jsem tam našla někoho, kdo potřebuje mou pomoc.

Sprádnání komplexního plánu, jak zvýšit návštěvnost kaple, mi zabralo dva dny. Vyroším pár poutavých a zároveň tajuplných plakátů, možná by se dal zařídit i nějaký ten spot v médiích. Nejspíš bych dokázala přimět nemocniční rozhlas, aby kapli trochu zpropagoval. Místo náboženského aspektu bych se soustředila na terapeutický přínos svých rozhovorů s otcem Arthurem a jen tak mimochodem bych se zmínila, že má v kapli příjemný chládek. Ostatní pacienti by to ocenili, protože nějaký zákon zjevně nařizuje, že v nemocnici se musí teplota neustále udržovat těsně nad příjemnou. Tak akorát na to, aby si člověk v jednom kuse připadal mírně ulepený. Ne ovšem zas tolik, že by se tu dalo opékat žužu.

Nová sestřička mě odvedla do kaple, a abych se ujistila, že je otec Arthur pro marketingovou schůzku ve vhodném rozpoložení, nakoukla jsem dovnitř škvírou ve dveřích. Nebyl ovšem sám.

Otec Arthur tam stál s nějakým podobně oblečeným člověkem – v bílém kolárku, elegantní černé košili a kalhotách. Potřásli si pravicí a muž levačkou otcovsky přikryl spojené ruce, jako by je chránil před chladem nebo vichřicí, která by je mohla roztrhnout a zmařit tak úmluvu, již právě uzavřeli.

Neznámý měl tmavé obočí i vlasy. Věk bylo obtížné odhadnout. Usmíval se. Jako žralok.

„On tam někdo je?“ vyzvíдалa Nová sestřička.

„Jo,“ zašeptala jsem.

Právě v tu chvíli se cizinec neurčitého věku vydal k východu. Jen taktak jsem se stihla napřímít, když se dveře otevřely a z nich na mě upřeli pohled otec Arthur a ten muž.

„Lenni, to je ale překvapení!“ zahlaholil otec Arthur. „Jak dlouho už tu čekáš?“

„Dokázal jste to!“ zajásala jsem. „Někdo vám přišel!“

„Prosím?“ nechápal otec Arthur.

„Získal jste dalšího klienta.“ Podívala jsem se na bezvěkého neznámého. „Buď zdrav, bratře příteli Ježíše Krista. Případně otce Arthura.“

„Aha... totiž, Lenni, tohle je Derek Woods.“

Derek mi podal ruku. „Dobrý den,“ pozdravil mě uhlazeně. Zastrčila jsem si projektovou dokumentaci k akci Zachraň kapli do podpaží a potřásla Derekovi rukou.

„Dereku, tohle je Lenni,“ představil mě otec Arthur, „chodí do kaple často.“

„Moc mě těší, Lenni,“ usmál se Derek na mě a na Novou sestřičku, která rozpačitě postávala u dveří.

„Jsem upřímně ráda, že se tu kromě mě zastaví ještě někdo. Vy jste první, koho jsem tu zatím potkala, a to sem chodím už pár týdnů.“ Arthur sklopil oči. „Proto bych vám jménem akční skupiny Zachraň kapli chtěla vyjádřit poděkování, že jste si k praktikování víry vybral právě místní svatostánek.“

„Akční skupiny?“ zeptal se Derek popleteně otce Arthura.

„Nezlob se, Lenni, ale teď ti úplně nerozumím.“ Arthur nejistě pohlédl na Novou sestřičku.

„To nevadí. Všechno vám vysvětlím na pracovní schůzce.“ Otočila jsem se k Derekovi. „Doufám, že už se cítíte líp.“

„Derek se tu neléčí,“ podotkl otec Arthur. „Působí jako kněz v kapli Lichfieldské nemocnice.“

„Ále, každá duše se počítá. Vypracovala jsem strategii, jak pár Kristovejch...“

„Právě jsme se s Derekem dohodli, že tohle místo přijme.“

„Jaký místo?“

„Moje. Bohužel odcházím do důchodu, Lenni.“

Cítila jsem, jak mi rudnou tváře.

„Já bych si ovšem tvoje plány ohledně kaple milerád poslechl,“ poznamenal Derek a položil mi ruku na rameno.

Udělala jsem čelem vzad.

A dala se na útěk.

Lenni a Brigádnice

Loni v září nemocnice najala na záskok v kanceláři brigádnici.

Oddělení péče o kvalitu služeb a přístup k pacientům ochromily dvě výpovědi a jeden odchod na mateřskou. Brigádnice, překvalifikovaná, jak už to se záskoky bývá, právě vystudovala prestižní obor na prestižní univerzitě, z níž si odnesla prestižní diplom. Problém byl v tom, že trh byl nasycený dalšími úspěšnými absolventy z neméně prestižních vzdělávacích zařízení, a tak ještě ráda sáhla po nabídce administrativního záskoku v glasgowské nemocnici Královské princezny. Co na tom, že pracovní náplň s jejím vzděláním ani kariérami metami vůbec nesouvisela. Hlavně že už nemusela venku na mraze klepat kosu ve společnosti dalších absolventů z roku 2013.

Brigádnici ihned zapřáhli do procesu, načež strávila řadu měsíců úmorným kopírováním, přepisováním údajů, upřeným hleděním z okna na nemocniční parkoviště a toužebným sněním o návratu do školy. Jednoho dne, když mluvila se svým rozložitým šéfem, co se voněl padělaným luxusním parfémem z tržnice, zmínila článek, na nějž nedávno narazila. Týkal se nadačního fondu (a zde upoutala šéfovu pozornost natolik, že vzhlédl od mobilu), který sliboval významný finanční dar nemocnicím a ústavům sociálních služeb, jež by rády svým pacientům nabídly možnost arteterapie.

Šéf Brigádnici oznámil, že si odpoledne své dokumenty zvládne nakopírovat sám, a stačilo pár týdnů, aby jí nespecifický kancelářský balast v podstatě zmizel ze stolu. Sepisovala rozpočet, sháněla od dodavatelů cenové nabídky, jednala s prodejny výtvarných potřeb a vyplňovala

nekonečné pokyny stran hygieny a bezpečnosti práce. Ty měly sloužit jako maják pro orientaci v temných vodách situace, kdy se vážně nemocní pacienti ocitnou ve společnosti nůžek a pastelek, jimiž by se mohli nešťastným řízením osudu proklát.

Prezentace projektu se uskutečnila v sídle umělecké nadace v Londýně. Brigádnici se při čekání, až si ji představenstvo zavolá do zasedací místnosti, tak zpotily dlaně, že si dokumentaci promočila a musela poprosit místní kolegyni brigádnici, jestli by jí materiály neofotila.

Zpráva o výsledku dorazila ve čtvrtek, těsně po jedenácté dopoledne. Brigádnice přeskočila obligátní první odstavec plný díky za to, že žádost vůbec podala, a rovnou se vrhla na druhý, který začínal slovy: *Byl vám přiznán grant ve výši...* Dokázala to. Glasgowská nemocnice Královské princezny bude mít svůj arteterapeutický ateliér.

Brigádnice ještě na ničem nepracovala s takovým nasazením. V hospodě otravovala kamarády žhavými novinkami na poli využití umění a rukodělné tvorby ve zdravotní péči. O víkendech natírala květináče na rostliny, které budou pacienti kreslit. Na propagaci nového ateliéru navrhla tři různé plakáty a pozvala novináře ze dvou místních deníků a regionální redakce televizního zpravodajství, aby o úspěchu informovali veřejnost.

Den před slavnostním otevřením zašla do ateliéru zkontrolovat, jestli je vše připraveno. Dílna vznikla spojením dvou skladů počítačové techniky, takže poskytovala dost místa, a velká okna ze dvou stran přinášela navíc výhodu denního světla. Čekaly tu skříňky s výtvarnými potřebami, knihy o umění, bílá tabule pro lektora, stoly a různě vysoké židle přizpůsobené potřebám pacientů, výlevka na umývání štětců. Jednu zeď pokrývaly nástěnky se šňůrami

a kolíčky na prádlo v různých výškách, kam budou moct pacienti všet své výtvary, aby uschly.

Obešla si celý ateliér. Byl připravený, čekal. Tužky nepolámané, stoly čisté, výlevka dosud svítila bělostí, podlahu netřísnily žádné cákance. Už brzy, říkala si Brigádnice, se tenhle prostor rozzáří barvami a ožije vyjadřovanými pocity. Poskytne nemocným místo, kde najdou útěchu pro duši. Místo, kde je někdo vyslyší. Kde přestanou být pacienti a na chvíli budou moct být zase jen lidmi. Než zamkla, nadechla se ještě vůně čerstvé malby na stěnách a připomněla si, že sotva před pár měsíci tu byl jen zanedbaný sklad počítačové techniky.

Ráno v den slavnostního otevření vyrazila Brigádnice do práce s žaludkem na vodě. Nemohla se dočkat, až o ateliéru všem poví, a hlavně až ho pacienti uvidí. Jen si nedokázala představit, jaké to bude, až skutečně přijdou a začnou prostor využívat. Jaké příběhy budou jejich první obrazy vyprávět?

Když dorazila do kanceláře v oblečení, které si pro tuto příležitost zvlášť pořídila, nechápala, proč se k ní šéf chová tak odměřeně, proč se jí vyhýbá pohledem a proč jí atmosféra připadá tak... ponurá. Ukázala mu v mobilu zprávy na Twitteru a probrala s ním program slavnostního otevření.

„Podívejte, opravdu nerad na vás jdu takhle zhurta, obzvlášť dneska,“ začal a rozpačitě si pročísl zbytky kšticce, „ale budeme potřebovat lektora, a vzhledem k rozpočtovým škrtům a k tomu, že brigádníkům musíme vyplácet dovolenou...“

Brigádnici se rozbušilo srdce. Lhala by, kdyby tvrdila, že v tuhle nabídku nedoufala. Vždyť bylo koneckonců zjevné, že ateliér bude potřebovat lektora, a šéf se pořád neměl k tomu, aby nějakého sehnal. Věděl, že vystudovala

umělecký obor – kdo už by se na tu práci mohl hodit líp? Sama sobě nervózně ždímalá ruku.

„Zkrátka ta lektorka, kterou jsem najal, bude stát víc, než jsem předpokládal, takže nemáme peníze na to, abychom vám na konci měsíce prodloužili smlouvu. Určitě ale na zahájení zůstaňte. A do skončení pracovního poměru budete mít ještě tři týdny.“

Brigádnice se ještě několik vteřin usmívala, zatímco se její omráčený mozek pokoušel ústům doručit informaci, že není proč.

Pak nastal čas na televizní rozhovor. Dovedla novináře do ateliéru a pomohla jim natočit záběry nemocných dětí pozvaných na slavnostní otevření. („Jenom zlámané ruce a nohy, prosím vás, nic depresivního, žádné onkologické případy,“ kladl jí na srdce šéf.) Reportér naaranžoval Brigádnici se skupinkou dětských pacientů, kterým ukazovala, jak namalovat hvězdu. Kamera švenkovala po dětech, jak hustou žlutou plakátovou barvou napodobují na černém papíře předvedený postup. Pak objektiv zaostřil na šéfa. Ten vyzařoval cílevědomost, páchl padělaným guccim a dával všem na srozuměnou, že vedoucím projektu je on. Zpravodajský tým mu připevnil mikrofon a připravil ho na rozhovor, který poběží ve večerních zprávách v šest hodin a v půl jedenácté. Brigádnice se pomalu zvedla ze židle a opustila místnost.

Vydržela se nerozplakat celou cestu až do kanceláře. Tam vysypala na podlahu krabici papírů do kopírky a chvatně do ní naskládala svých pět švestek: hrníček, fotografií v rámečku, balíček kapesníků. Překvapilo ji, jak málo věcí tu má. Dokonce i osobní dokumenty a vzorky barev pro ateliér se do krabice pohodlně vešly. Položila zaměstnaneckou kartu šéfovi na stůl a zavřela za sebou.

Hlava se jí emocemi úplně zamlžila. Chtěla z budovy utéct dřív, než se děti, reportéři a televizní štáb vyhrnou na chodbu. Nesnesla, aby ji takhle viděli. Ovšem bez karty zaměstnanice nemohla ven služebním vchodem. Musela použít vstup pro veřejnost, jenže si nedokázala vybavit, kudy se k němu dostane. Proplétala se bludištěm nemocničních chodeb, až se po chvíli dala do běhu.

Dívky v růžovém pyžamu si nevšimla, dokud se s ní nešrazila.

Sama karambol ustála, zato dívka v pyžamu ne. Klopýtla o Brigádnici a zhroutila se na zem, kde zůstala ležet jako růžová hromádka kostí.

Brigádnice se jí snažila omluvit, ale zmohla se jenom na přiškrcené zakvílení. Zdravotní sestra, která pacientku doprovázela, si k dívce přidrčela a zavolala na kolemjdoucího zřízence, ať přiveze invalidní vozík. Brigádnice ani nestihla zahlédnout dívčin obličej. Když však sestra pacientce starostlivě pomáhala na sedadlo a odvážela ji pryč, všimla si Brigádnice, jak vyhublé má dívka paže. Pokusila se za vzdalující se dvojicí zavolat, jak ji to mrzí.

Když se Brigádnice večer snažila usnout, neustále měla před očima ty vychrtlé paže ve chvíli, kdy zdravotní sestra zvedala dívku na vozík. Tělními systémy se jí už propracovávalo několik skleniček merlotu, který však její myšlenky ani za mák neotupil. Nemůže se do nemocnice vrátit. Přesto musí.

Ve snaze vypátrat dívku v růžovém pyžamu zavolala Brigádnice druhý den na dětské oddělení. Nedokázala o ní říct víc, než že jí bylo něco mezi šestnácti a sedmnácti, je blondýnka a nosí růžové pyžamo. Po bezmála čtyřiceti minutách, kdy ji nechali čekat na lince, přepojovali ji a vypyřádali se na její úmysly, a po několika zalháních ohledně toho,

jaký vztah k dívce má, nemocnice Brigádnici sdělila název oddělení, kde pacientka leží.

A tak se stalo, že se mi Brigádnice najednou s provinilým výrazem zjevila v nohách postele, v ruce kytici hedvábných žlutých růží.